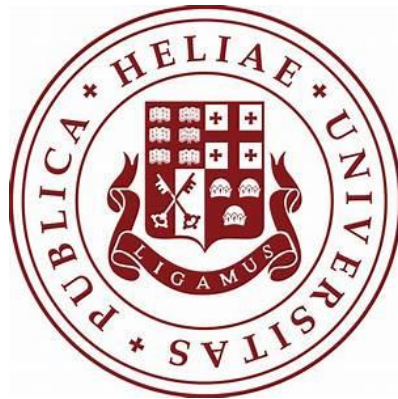

მთარგმნელობითი სტრატეგიები სულხან-საბას „სიბრძნე სიცრუისას“ ორ
ინგლისურ თარგმანში

თამთა ქარსანიშვილი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე ფილოლოგიის მაგისტრის აკადემიური
ხარისხის მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად.*

პროგრამა: უცხო ენათა ფილოლოგია (ანგლისტიკა, გერმანული ფილოლოგია,
რომანული ფილოლოგია) და შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობა
(მიმართულება: ანგლისტიკა)

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ელენე ტატიშვილი

ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი 2023

სარჩევი

აბსტრაქტი	ii
შესავალი.....	1
თავი 1.....	3
1.1 თარგმანის კვლევების ლინგვისტური გარდატეხის პერიოდი და ეკვივალენტობის პარადიგმის ჩამოყალიბება	3
1.2 ჟან-პოლ ვინესა და ჟან დარბელნეს მთარგმნელობითი სტრატეგიები	6
1.3 ლორენს ვენუტის მთარგმნელობითი თეორია: გაშინაურება და გაუცხოება.....	12
თავი 2.....	14
2.1 იგავ-არაკის ჟანრობრივი მახასიათებლები.....	14
2.2 სულხან-საბა და მისი „სიბრძნე სიცრუისა“	16
2.3 იგავ-არაკთა კრებულის „სიბრძნე სიცრუისა“ ორი ინგლისური თარგმანი.....	18
თავი 3.....	20
3.1 სულხან-საბას „სიბრძნე სიცრუისას“ და მისი ორი ინგლისური თარგმანის შედარებითი ანალიზი.....	20
3.1.1 სედრაქის მიერ წარმოთქმული იგავ-არაკები	21
3.1.2 რუქას მიერ წარმოთქმული იგავ-არაკები	31
3.1.3 ლეონის მიერ წარმოთქმული იგავ-არაკები	42
3.1.4 ჯუმბერის მიერ წარმოთქმული იგავ-არაკები	53
დასკვნა.....	63
ბიბლიოგრაფია.....	65

აბსტრაქტი

ნაშრომში წარმოდგენილია სულხან-საბა ორბელიანის იგავ-არაკთა კრებულის „სიბრძნე სიცრუისა“ ქეთრინ ვივიანისა და ოლივერ უორდროპის ინგლისური თარგმანების შედარებითი ანალიზი. კვლევის მიზანია, დადგინდეს წყარო და სამიზნე ტექსტებს შორის არსებული მიმართებები, ერთი მხრივ, ჟან-პოლ ვინესა და ჟან დარბელნეს მიერ შემოთავაზებულ მთარგმნელობით სტრატეგიებთან და პროცედურებთან, მეორე მხრივ კი, ლორენს ვენუტის გამინაურებისა და გაუცხოების მთარგმნელობით თეორიასთან მიმართებით. საანალიზო ერთეულად შერჩეულია ერთი აბზაცი ან წინადადება. სულ გავაანალიზეთ ნაწარმოების ოთხი ძირითადი მთხრობლის, სედრაქის, რუქას, ლეონისა და ჯუმბერის მიერ წარმოთქმული ხუთ-ხუთი იგავ-არაკი. ანალიზისას გათვალისწინებულია ბიბლიის ინგლისური თარგმანი, კერძოდ, King James Version, და ეზოპეს იგავ-არაკების ჯორჯ ფაილერ ტაუნსენდის ინგლისური თარგმანი ენობრივი პარალელების დასადგენად. უორდროპის თარგმანის განხილვისას ასევე გავითვალისწინეთ იგავ-არაკების ალექსანდრე ცაგარელის რუსული თარგმანი, რომელიც უორდროპმა დაიხმარა თარგმნის დროს.

ანალიზმა აჩვენა, რომ ვინესა და დარბელნეს მთარგმნელობითი სტრატეგიებიდან და პროცედურებიდან მთარგმნელები უფრო ხშირად იყენებენ გავრცობის პროცედურას თარგმანის უფრო მკაფიოდ გადმოსაცემად და სამიზნე ენის სინტაქსური სტრუქტურის გამართვისთვის. ვენუტის თეორიის ჭრილში, ორივე მთარგმნელი იყენებს როგორც გამინაურებას, ისე გაუცხოებას, თუმცა ორივე თარგმანში უფრო მეტად გამინაურების პროცედურა გამოვლინდა.

საკვანძო სიტყვები: სულხან-საბა ორბელიანი, იგავ-არაკი, „სიბრძნე სიცრუისა“, ჟან-პოლ ვინე და ჟან დარბელნე, ლორენს ვენუტი, გამინაურება და გაუცხოება.

Translation Strategies Revealed in Two English Translations of Sulkhan-Saba's "The Book of Wisdom and Lies"

Abstract

The master thesis presents the comparative analysis of Sulkhan-Saba Orbeliani's collection of fables "A Book of Wisdom and Lies" and its two English translations by Oliver Wardrop and Katharine Vivian. The research aims to determine the relationship between the source text and its two English translations according to translation strategies and procedures proposed by Jean-Paul Vinay and Jean Darbelnet and Lawrence Venuti's theory of domestication and foreignization. The unit of analysis is at the level of paragraph or sentence. Five fables told by each of the four main narrators – Ruka, Sedrak, Leon and Djumber – have been analyzed during the research. Additionally, the King James Version and the standard English edition of Aesop's Fables (translated by George Fyler Townsend) have also been considered to identify possible linguistic parallels with the English translations of Sulkhan-Saba Orbeliani's fables. Wardrop's translation has been also compared with Alexander Tsagareli's Russian translation of the fables, which, as known served as the source version for Wardrop.

The analysis showed that out of Vinay and Darbelnet's strategies and procedures, both translators more often use the procedure of amplification to ensure the clarity of content and syntactic fluency in the target text. In terms of Venuti's theory, Wardrop and Vivian use both domestication and foreignization strategies, however, domestication can be qualified as prevalent in both translations.

Keywords: Sulkhan-Saba Orbeliani, fable, "A book of wisdom and lies", Jean-Paul Vinay and Jean Darbelnet, Lawrence Venuti, domestication and foreignization.